

kind & samenleving

KIND & RUIIMTE

foto: Carmen De Vos

SEPTEMBER - 2016

editie 11

INHOUD

Edito: De voordeurgeneratie - p.3

Studiedag ABC speelruimten - 20 september Mechelen - p.4

Dossier: Wateroverlast of waterpret?
Wadi's bieden volop speelkansen - p.5

Je bent zeven en je wil wel eens... op pad door de stad - p.9

"Als ik één droom heb voor de toekomst, dan is het die: dat verschillende groepen kinderen elkaar opnieuw treffen tijdens het spelen"
Interview met Lia Karsten - p.10

Column: De leidsters zijn geniaal! - p.12

Kinderen van de nevelstad - p.13
Over de grijze zone tussen stad en platteland

Dromen van een regenboogbrug - p.15
In Mol hebben ze fijne plannen met een bos, een school en een pleintje

Sport is overal - p.17
Een nieuwe publicatie slaat bruggen tussen ruimte, sport en spel

Geflitst: Speelverleden - p.19

Edito

De voordeurgeneratie

foto: Carmen De Vos

Ik was al een tijdje aan het praten met schrijfster en sociaal geografe Lia Karsten toen het me begon te dagen. Natuurlijk. Zij was degene van dat woord: de achterbankgeneratie. Karsten lanceerde het in 1995, om een generatie kinderen te omschrijven die door hun ouders overal naartoe werden gebracht. Ruim twintig jaar later, nu die kinderen intussen zelf aan het pampieren zijn, heeft ze een nieuw onderzoek over stadskinderen afgegrond, en daaruit blijkt dat de trend alleen maar sterker is geworden. Ging het toen nog om een fenomeen van de middenklasse, dan zit nu stilaan een hele generatie kinderen op de achterbank – al is dat in de praktijk van de steden vaak het zitje achterop de fiets geworden.

Uiteraard ging daardoor veel verloren. Kinderen leverden bewegingsvrijheid in, en straatvaardigheid: ze zijn minder in staat om risico's in te schatten, want dat doen hun ouders wel voor hen. Ze hebben bovendien nauwelijks nog spontane contacten met andere kinderen uit de buurt, met kinderen die niet vooraf door hun ouders werden uitgenodigd of niet in dezelfde hobbyclubjes zitten. Dat heeft ook onze samenleving veranderd. Waar kinderen niet meer buiten spelen, spelen we allemaal iets kwijt: hoe kun je bruggen slaan tussen bevolkingsgroepen als geen kind ooit nog de overkant van de straat bereikt?

Toch gaat het niet alleen maar om minder. 'Achterbankgeneratie' is een woord met lelijke connotaties - hysterische ouders en etters van kinderen - maar we mogen niet blind blijven voor de andere kant van het verhaal.

Dat kinderen intens kunnen genieten van de uitstapjes met mama en papa. En dat ouders niet alleen bezorgd zijn, maar ook gewoon graag bij hun kroost vertoeven. Er zit veel schoonheid en liefde in de gezinsuitjes, en dat zie je op vrije dagen in de stad: het is niet de angst die daar regeert, maar het plezier om samen onderweg te zijn. Het zou dan ook al te gek zijn om ouders nu te vertellen dat ze van hun kinderen weg moeten blijven.

Als het gaat over de autonomie van kinderen, zijn er geen eenvoudige antwoorden. Het is een verhaal van ouderliefde, bezorgdheid, maatschappelijke evoluties én van ruimte, want ook daar hebben kinderen veel ingeboet: niet alleen op straat, maar ook op het trottoir is het nu drummen voor een plekje. Een van de oplossingen die Karsten naar voren schuift, is om de trottoirs en de directe omgeving van de huizen weer beter bespeelbaar te maken. Als je kinderen ruimte geeft bij de voordeur, dan kunnen ze daar terecht in de kleine pauzes tussen school, uitstapjes en hobby's in. Ze zijn net dicht genoeg bij huis, de drempels zijn net laag genoeg om ook ouders gerust te stellen. En nee, zo heroveren ze geen kilometers, maar er zit een mogelijkheid tot contact. Misschien moeten we durven geloven dat ook de kleinste ingrepen voor een samenleving een groot verschil kunnen maken.

Kaat Schaubroeck

ABC speelruimten - studiedag

20 SEPTEMBER 2016 IN MECHELEN

Bent u tijdens uw werk bezig met speelruimte? Bent u betrokken bij planning, ontwerp of het onderhoud van plekken waar veel kinderen en jongeren komen? Dan nemen wij u graag op sleeptouw tijdens de derde editie van onze interactieve vorming. Een dag lang toetsen we een verfrissende kijk op spelen aan concrete projecten op het terrein.

WAAR?

Na Brugge en Antwerpen kiezen we dit jaar voor Mechelen als uitvalsbasis. De laatste jaren zijn ook hier veel terreinen en spelprikkel ontwikkeld. Zo kunnen we u een mooie staalkaart bieden van de kansen en uitdagingen binnen het speelruimtebeleid. In de namiddag focussen we op kleine en grotere avontuurlijke speelruimten (met o.a. een bezoek aan de avontuurspeelplaatsen van Planckendael).

VOOR WIE?

We richten ons op ontwerpers, speelruimteconsulenten, jeugddienstmedewerkers, medewerkers van groendienst en andere gemeentelijke diensten met een hart voor speelruimten en speelkansen. Ook werknemers van andere organisaties, overheden en bedrijven zijn meer dan welkom. Uit de vorige editie leerden we dat ook de contacten tussen gemeenten en diensten verfrissend en inspirerend zijn.

WAT?

We gaan een dag op pad met de fiets, verkennen diverse speelterreinen en gaan dieper in op de speelkansen. Op die manier kunnen we een theoretisch kader toetsen aan de praktijk. Bovendien zullen beleidsmedewerkers ook hun visie op het speelweefsel toelichten.

PRAKTISCH

Vanaf 09.20h kunnen de fietsen worden afgehaald aan fietspunt Mechelen. Om 9.40h starten we effectief. We eindigen om 16.45h aan het Station Mechelen.

Kostprijs: 75 euro - Aantal plaatsen: max.25.

Verhuur van fiets, koffiepauze, broodjeslunch, infopakket zijn inbegrepen.

INSCHRIJVEN

Inschrijven kan via onze [website](#).

Contact inschrijvingen – Kris Schonken - t. 02 894 74 61

Deze dag wordt mogelijk gemaakt met de steun van de Vlaamse Overheid, Afdeling Jeugd en de stad Mechelen.

Wateroverlast & Waterpret

Hoe kunnen wadi's het verschil maken?

Een kletsnat voorjaar en een buiige zomer maakten duidelijk dat we rekening moeten houden met een klimaat met meer regen. Wadi's kunnen dan een belangrijke rol spelen als buffer, en zijn voor kinderen bovendien plekken waar ze maar wat graag spelen. Maar mag dat eigenlijk wel?

Door Kaat Schaubroeck, Wouter Vanderstede en Peter Dekeyser. Foto's: Jean-François Van den Abeele (tenzij anders vermeld)

Regen, een waterzon, en donkere wolken die zich samenvakken voor een volgende bui: het is zo'n dag om te schuilen, maar dat kon Kato (5) deze ochtend niet deren. Ze wilde absoluut met oma en opa terug naar hier, naar dat fijne parkje dat ze gisteren tijdens het fietsen hadden ontdekt. Wiebelend op kleuterbenen verkent ze er nu de houten speelstructuren en de grote keien die de wadi's vullen. En opa probeert haar wel in evenwicht te houden, maar zijn kleindochter heeft een willetje. Ze moet en zal zich een weg banen langs de stap-blokken die het verst uit elkaar liggen, desnoods met een tuimeling zo af en toe. Gelukkig zijn er zachte armen om haar op te vangen.

MILITAIRE GEBOUWEN EN WILDE BLOEMEN

Het avonturenparcours maakt deel uit van de PIVO-site in Assen, op de terreinen van een voormalige luchtmacht-kazerne. Aan de ene kant liggen de oude militaire gebouwen, aan de overkant strekt zich een nieuwe sociale woonwijk uit, en daartussen heb je een uitnodigend park met wilde bloemen en oude bomen. Het is duidelijk dat er bij de aanleg van de site, nu zes jaar geleden, radicaal voor groen werd gekozen: de stenige gedeelten van het woonproject bleven compact, de auto's kregen een plek aan de zijkant van de wijk, en het groen tussenin werd optimaal benut. Zo ontstond volop speel- en ademruimte, en werd bovendien een buffer voorzien voor het regenwater: dat stroomt nu van de verharde zones tussen de huizen in één grote wadi aan de rand, en kan van daaruit verder weg langs een reeks kleinere bekkens.

"We hebben gekozen voor een wijk waarin de hele publieke ruimte bespeelbaar is", zegt Jean-François Van den Abeele,

die met zijn bureau Fris in het Landschap mee het ontwerp tekende. "Kinderen, tieners en volwassenen kunnen vrij door de natuurzones struinen, over de speelheuvels en door de wilde bloemen. Hier staat nergens een plakkaatje dat je van de wilde bloemen moet blijven. Het is net de bedoeling dat iedereen kan genieten van de subtiele tinten, de bladverschillen, de verschillende insecten die er neerstrijken, de zoogdieren die er doorheen kunnen... Op die manier combineer je ook ecologie, speel- en ontmoetingsruimte."

IS HET VEILIG?

Nu de gevolgen van de klimaatopwarming zichtbaar worden, is de discussie over goed waterbeheer brandend actueel. Het besef groeit dat we zullen moeten leven met meer regen, en dat er oplossingen moeten komen. "Er zijn nu steden die expliciet de opdracht geven om een waterresistent plein te ontwerpen: een publiek domein dat ook een beetje onder water kan lopen."

Als je dat publieke domein bovendien zo goed mogelijk wil benutten, is het logisch om wadi's ook met speelterreinen te combineren: je vergroot de ruimte waarin kinderen kunnen ravotten en het water voegt extra speelkansen toe. Maar onvermijdelijk rijzen er dan vragen, over veiligheid en het risico op verdrinking bijvoorbeeld. Jean-François Van den Abeele stuitte in de PIVO-wijk op weinig weerstand, maar hij kent de bezwaren, en hij heeft er ook een antwoord op: een goed ontwerp, en een stevige dosis gezond verstand.

"As je het water expliciet toegankelijk maakt voor kinderen, dan moet je zorgen voor zachte oevers. Heb je bijvoorbeeld aan één kant toch een steile oever, dan laat je die wat meer verwilderen. Die ruigte is dan een soort natuurlijke prikkeldraad. We voorzien rond de wadi's doorgaans hoe dan ook wat meer ruige natuur, zodat ouders met jonge kinderen een duidelijk signaal krijgen: hier laat je je kind beter niet helemaal alleen."

Waterdoorlatende publieke ruimte in de Pivo-wijk Asse.

"Er zijn nu steden die expliciet de opdracht geven om een waterresistent plein te ontwerpen: een publiek domein dat ook een beetje onder water kan lopen."

Op de PIVO-site ligt her en er ook een evenwichtsparcours over de wadi's: daar zorgt een laag kiezel of zand ervoor dat kinderen bij een valpartij niet vast geraken in de modder. "Niet dat die modder een ramp is, maar het maakt dat kinderen een iets steviger bodem hebben en er geen paniek ontstaat. Het water in een wadi is in principe ook nooit diep. Dat heeft zelfs een technische reden: anders zit je op veel plaatsen al direct in het grondwater en dan krijg je geen insijpeling. In Asse verloopt de infiltratie in de bodem zelfs iets sneller dan berekend, waardoor er nauwelijks water blijft staan, maar dat heeft ook iets: het is als de droge bedding van een rivier waar kinderen met de keien kunnen spelen. Goed, dan krijg je weer de vraag of kinderen en jongeren met die keien geen ruiten zullen inslaan..." (lacht)

Speelruimte en Wadi in de Pivo-wijk Asse.

Ontwerplan Pivo-wijk Asse.

WAT IS EEN WADI?

Wadi staat voor 'Water Afvoer Door Infiltratie' en verwijst ook naar het Arabische woord voor een rivierbedding die regelmatig droog staat. Binnen duurzaam gebouwde wijken worden regenwater en afvalwater gescheiden gehouden. Het regenwater dat op daken en verharde oppervlaktes valt, probeert men zo veel mogelijk ter plaatse te laten infiltreren in de grond, zodat het grondwater op peil blijft. Om overstromingen bij stormweer tegen te gaan, worden wadi's ingezet om regenwater tijdelijk te 'bufferen' en vertraagd af te voeren. In principe is een wadi dus slechts tijdelijk gevuld met water. Tot slot bestaat een wadi meestal uit meerdere lagen, zodat het regenwater gefilterd wordt. Door een overstort te voorzien tussen die lagen, waardoor de wadi bij overvloedige regen niet overstroomt, kan men ervoor zorgen dat het waterpeil beperkt blijft: op die manier kan de wadi zeker ook in een kindvriendelijke woonomgeving ingepast worden.

foto: David Nassen.

VIEZE BEESTJES

Regenwater kan licht verontreinigd zijn, waardoor vooral in Nederland ook de discussies over besmetting en het risico op ziekten geregeld opblaaien. Zo liet de stad Nijmegen vorig jaar nog weten "dat wadi's eigenlijk geen speelplek zijn", omdat kinderen er ziek kunnen worden van het stilstaande water. Zelf kreeg Jean-François Van den Abeele onlangs een bezorgde telefoon uit Wilrijk, waar hij de plannen tekende voor Neerland, een speelvallei waarin water en speelkansen voluit werden gecombineerd. "Er zaten bloedzuigers in het water", zegt hij. "Da's inderdaad vervelend, maar in de natuur duiken ze nu eenmaal af en toe op, en verdwijnen ze ook wel weer. Ik denk dat het dan belangrijk is dat je de kinderen wat uitleg geeft, bijvoorbeeld met een bordje: dat die bloedzuigers op zich niet erg zijn, maar wel vervelend, en dat het daarom beter is een tijdje uit het water weg te blijven. Op dezelfde manier maak je kinderen duidelijk dat je water van een wadi niet mag drinken. Je zorgt er als ontwerper ook voor dat er daarover geen verwarring kan zijn, door de watertoevoer bijvoorbeeld onder de grond te laten starten. Het is een kwestie van niet te panikeren, omdat je kinderen anders weer heel wat speelkansen ontnemt. Je hakt ook niet alle bomen om omdat er misschien teken in het bos kunnen zitten."

HELEND SPELEN

Hoe actueel de wadi's ook zijn, door de ontwerpen van Fris in het Landschap stroomt het water al veel langer. In Kuurne, het eerste natuurlijke speelterrein in Vlaanderen dat zo natuurlijk is gemaakt, legden ze twintig jaar geleden al een evenwichtsbalk over de sloot en noemden ze

hun ontwerp 'erover of erin'. De gemeente heeft het, na enige aarzeling, toegestaan. "Eigenlijk hebben we altijd zo gewerkt: we ontwierpen vanuit een overtuiging dat het goed zat, en stuurden eventueel bij als het nodig was, maar eigenlijk is daar nog nooit iets gebeurd. Het is gewoon leuk dat je kinderen, jongeren en ouders de kans geeft om te experimenteren met water, modder, gladdere en hardere materialen. Dat soort speelplezier is toch van alle tijden. We organiseren in Albezou, in Zuid-Frankrijk, al sinds de jaren zeventig kampen voor jongeren uit instellingen en uit gewone gezinnen. Ze kunnen er volop klauteren door beken en rivieren, en dat ongerepte spelen is een inspiratie geworden voor veel dingen die we nu doen. Die ervaring is voor hen zo deugdzaam, en het geldt ook voor kinderen in de stad, waar nog weinig van die wilde plekken zijn: je ziet hoe heilzaam het is om over een grote helling te kunnen lopen en glijden, of om met water te spelen."

WAT ZEGT DE WET?

Allereerst dit: een speelse wadi is niet verboden, maar als je hem uitrust met één of meerdere speeltoestellen, wordt hij wel gezien als een speelterrein. De wetgeving vereist in dat geval dat de toestellen en de omgeving voldoende veilig zijn, en dat moet je dus 'onderzoeken' aan de hand van een risicoanalyse. Het is evident dat je in het geval van de wadi ook redeneringen zal moeten maken over verdrinkingsrisico's.

Als uit de risicoanalyse onaanvaardbare risico's blijken, moet het speelterrein niet noodzakelijk worden verwijderd, maar dienen er preventiemaatregelen toegepast. Dat zijn aanpassingen met als doel het risico (de ernst van het ongeval, de kans op het ongeval) te verkleinen.

Alles begint bij een goed ontwerp

De slimste aanpak is uiteraard om al bij het ontwerp van een speelse wadi rekening te houden met veiligheid. De risicoanalyse en vindingrijke preventiemaatregelen worden dan als het ware ingebouwd. Bedenk dan wel dat absolute veiligheid niet bestaat. Meer zelfs: die moet ook niet worden nagestreefd. Het is zinvoller kinderen de kans te geven om te spelen dan elk contact met water onmogelijk te maken. En hoewel de gevaren niet moeten worden weggewuifd, is het toch nodig de zaak voldoende rationeel te bekijken. Niet elk contact met water heeft verdrinking tot gevolg.

In de tekst worden al een aantal punten aangehaald die de veiligheid kunnen vergroten: zacht glooiende oevers, een ruigere begroeiing waar het water dieper is, kiezels die het zuigende effect van modder verminderen... Ook de plaatsing van de speeltoestellen kan belangrijk zijn. Die toestellen geven kleine kinderen de boodschap: 'we staan er voor jullie!' Daarom is het voor sommige wadi's aangewezen ze weg te houden van de diepere delen. Op die manier worden jongere kinderen niet uitgenodigd om speelkansen te zoeken in een meer gevaarlijke zone.

En als er geen toestellen staan?

Natuurlijk kan een wadi ook bespeelbaar zijn zonder dat er toestellen staan. Een brugje, een groep keien, een vlonder, enkele liggende boomstammen op een hoger gelegen gedeelte... maken een wadi beslist speelser, maar in dat geval heb je dus strikt genomen geen speelterrein en val je dus ook niet onder die wetgeving. Toch ligt het voor de hand dat de uitbater (en de ontwerper) de speelse wadi zo zal moeten inrichten dat de risico's van een aanvaardbaar niveau zijn. ■

Fris in het Landschap ontwierp in Vlaanderen nog meer terreinen waarin water een prominente rol kreeg. Enkele inspirerende plekken:

Nieuwland, in Zwijndrecht, is een voorbeeld van een wadi die nat blijft, met grachten en vijvers die volop werden benut als waterbuffer.

In de Clementwijk in Sint-Niklaas vormen de grachten de hoofstructuur voor de nieuwe wijk en worden ze ook gebruikt als buffering. Op termijn komen daar speelaanleidingen en losse materialen waarmee kinderen aan de slag kunnen.

Neerland, in Wilrijk, heeft speelzones met water voor kinderen, en een loop- en waterzone voor honden. Het is een gebied met kwelwater dat opborrelt uit de bodem, en dat - in een afgescheiden circuit - langs de oppervlakte wordt geleid.

In Malpertuus in Gent is een wijkpleintje waaronder een groot waterservoir zit. Het hemelwater van de straten komt in de ondergrondse put, waarna het met een systeem van fotovoltaïsche cellen en een pompje in een mozaïekgoot wordt getrokken. Dat water loopt doorheen de hele wijk, tot in een wadi achteraan.

Wadi in Neerlandpark Antwerpen.

Je bent zeven en je wil... op pad in de stad

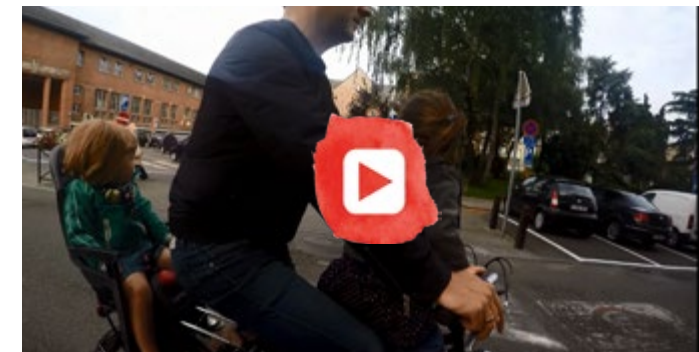
Kinderen beleven de stad helemaal anders dan volwassenen. Een tocht naar de bakker of naar school: dat is vaak een heel avontuur, vol gevaren of speelkansen. Twee zevenjarigen brachten dat schitterend in beeld – en laten meteen zien waarom een goed speelweefsel voor hen het verschil kan maken.

Door Titus Vaningelgem en Joppe Vanderstede (camera) en Stan Vanderstede (enthousiaste figurant). Tekst: Wouter Vanderstede.

Op het Vlaams Congres Verkeersveiligheid ging de Vlaamse Verkeersveiligheids prijs dit voorjaar naar de speelweefselplannen die we mee uittekenden voor de stad Antwerpen. Die prijs is een onderscheiding voor "concrete projecten die door hun vernieuwende aanpak en samenwerking wezenlijk bijdragen aan de verkeersveiligheid". Hoezo vernieuwend? In Vlaanderen worden er toch al ruim 10 jaar speelweefselplannen opgemaakt? Op het Congres Verkeersveiligheid bleek echter al heel snel waarom. Binnen de sector van de verkeersveiligheid, waarin objectieve studies en (streef)cijfers doorgaans de boventoon voeren, nemen speelweefselplannen een bijzondere plaats in. Ze pleiten namelijk uitdrukkelijk voor een 'subjectieve' aanpak: bij de bevraging wordt vertrokken vanuit de beleving van een specifieke bevolkingsgroep, de kinderen, en vervolgens worden verschillende oplossingsscenario's voorgelegd en getoetst. Dat is in de sector inderdaad vernieuwend, en het is een aanpak waarmee Kind & Samenleving al jaren het verschil wil maken voor kinderen.

EÉN GROOT AVONTUUR

Kindvriendelijke mobiliteit houdt niet alleen in dat je inzet op veiligheid, maar dat je ook aantrekkelijke, belevingsvolle routes realiseert: dat is de kern van een goed speelweefsel. Voor kinderen is zo'n tocht immers één groot en spannend avontuur. Om dat te illustreren zetten we twee zevenjarigen een actiecamera op het hoofd terwijl ze zich door de stad bewegen. De ene fietste – samen met papa – door Brussel naar school, de andere mocht in Mechelen met zijn 'grote' broer naar de bakker. De beelden bekeken we daarna samen met hen en we selecteerden de meest relevante stukken. De verschillen tussen de twee trips zijn verrassend groot: het contrast tussen een autogerichte omgeving en een bevrijdende, autoluwe binnenstad is bijna fysiek voelbaar. Tegelijk tonen beide camera's heel goed hoe 'anders' kinderen zich in de stad bewegen dan volwassenen: meer kwetsbaar en onvoorspelbaar, maar ook getuigend van initiatief. Als ze de vrijheid krijgen, houden kinderen zich niet steeds aan de meest 'veilige' paden. Ze spelen en zetten nieuwe, onverwachte trajecten uit; soms worden ze afgeleid door alles wat om hen heen gebeurt. Een speeltuin aan de kant van de weg? Die hebben ze natuurlijk gezien, en dan wil die fiets misschien wel even slingeren. Het is net die eigenheid die interessant is en vernieuwende beleidsinitiatieven kan opleveren. We hopen dan ook dat de filmpjes een echte eyeopener kunnen zijn. Want ook als je zeven bent, wil je wel eens op pad, zelfs in die hele grote stad. ■

Bekijk [hier](#) het filmpje van een zevenjarige op de fiets, op weg naar school.

Bekijk [hier](#) het filmpje van een zevenjarige, te voet op weg naar de bakker.

Lia Karsten pleit voor een stad die kinderen meer ruimte geeft

Steeds meer kinderen groeien op in de stad, maar hoe maak je daar ook echt ruimte voor hen? De Nederlandse stadsgeograaf Lia Karsten onderzocht het stedelijke gezinsleven en schreef er samen met architect Naomi Felder een boeiend boek over: 'De nieuwe generatie stadskinderen' legt de vinger op de pijnpunten, maar formuleert ook heel wat kansen voor de toekomst.

Door Kaat Schaubroeck

Lia Karsten en Naomi Felder, 'De nieuwe generatie stadskinderen. Ruimte maken voor opgroeien' is verschenen bij Nai010 Uitgevers.

Lia Karsten is ook keynote spreker op de conferentie Child in the City, die plaatsvindt op 7, 8 en 9 november 2016, in Gent. Ook Kind & Samenleving-medewerkers Johan Meire, Francis Vaningelgem en Wouter Vanderstede zijn er te gast als sprekers. Alle info: <http://www.childinthecity.eu/2016-conference/speakers/>

Lia Karsten: "We koesteren nog altijd de idee dat kinderen het best opgroeien in een groene omgeving, maar tegelijk wonen steeds meer gezinnen in de stad. Met die realiteit moeten we aan de slag, door het spelen in de stad weer te stimuleren. Dat vraagt een mentaliteitsverandering, maar het gaat ook echt over vierkante meters die herverdeeld moeten worden. In Amsterdam hebben we bijvoorbeeld een heel fijn, nieuw complex, De Hallen, met een bioscoop en grote terrassen. Pal daarnaast is een kinderdagverblijf met een buitenruimte die kleiner is dan mijn woonkamer. Dan vraag ik me toch af wat voor stad we willen. Met dit boek wil ik dit toch weer even op de agenda zetten: we moeten ook letterlijk ruimte maken, en niet alleen voor al wie hip en jong is. Vroeger waren de rijdende en de geparkeerde auto's op straat de grootste hinderpaal voor spelende kinderen. Nu zie je dat ook op de stoep van alles moet gebeuren: er zijn terrassen, oplaadpalen, ondergrondse containers, fietsenstallingen..."

Tegelijk met het ruimtelijke verhaal speelt ook een verschuiving in de manier waarop we naar kinderen kijken. We zien hen meer dan ooit als kwetsbare wezens, en dus durven ouders hen nauwelijks nog alleen laten. Die angst is intussen doorgedrongen tot alle maatschappelijke groepen, maar zij hebben niet

allemaal dezelfde mogelijkheden. Zo zijn de hoger opgeleide groepen goed in staat om de stad ten volle te benutten: zij weten fijne plekken te vinden, kunnen hun kinderen daar naartoe brengen en ook voor hun uitstapje betalen. De kwetsbare sociale groepen vinden ook dat ze hun kind altijd moeten begeleiden, maar zijn vaak minder mobiel, omdat ze geen wagen of fiets hebben.

Die fiets is ontzettend belangrijk geworden voor gezinnen in de stad. Ik heb destijds de term 'achterbankgeneratie' bedacht, omdat kinderen altijd begeleid worden, maar in de praktijk zijn ouders in de Nederlandse steden nu vooral met de fiets onderweg. Dat opent perspectieven voor de sociale stijgers, de groep die volop bezig is zich op te werken in de sociale hiërarchie, en misschien niet veel geld heeft, maar wel overal geraakt met de fiets. Ouders uit de kwetsbare groepen leggen hun afstanden overwegend te voet af, en dan is honderd meter natuurlijk al ver met een tas en twee kleine kinderen. Het gevolg is dat die gezinnen hun kinderen vaak dan maar thuis houden. Op die manier wordt de kloof tussen de sociale groepen dus nog groter.

“Als ik één droom heb voor de toekomst, dan is het die: dat verschillende groepen kinderen elkaar opnieuw treffen tijdens het spelen”

Ons idee is daarom om het spelen tussendoor, bij de voordeur, weer te herstellen. Als we dat weer aantrekkelijker maken, kunnen kinderen uit alle sociale groepen er tussendoor gebruik van maken, zodat ze elkaar weer ontmoeten. Als ik één droom heb voor de toekomst, dan is het die: dat verschillende groepen kinderen elkaar opnieuw buiten treffen. Die menging is wezenlijk in een maatschappij, maar ze komt niet tot stand op een creatieve cursus in het Stedelijk Museum. Ze moet toch van het gewone spelen komen en dus moet je dat stimuleren op het laagste schaalniveau. Daarom pleiten we ook voor meer differentiatie in de straten. Nu zijn die er vooral voor doorgaand verkeer en voor parkeren. Wij pleiten ervoor dat er in één straat wordt geparkeerd, terwijl in een andere straat meer ruimte is voor het leven van alledag: voor kinderen, maar ook voor oudere bewoners... En dan zorg je uiteraard dat de kinderen uit de straat van de geparkeerde auto's daar ook op een veilige manier kunnen komen.

Wat ons enorm opviel in ons onderzoek, was het belang van het uitstapje met het hele gezin. 'Doing family' is een vrij nieuw fenomeen, maar het is een belangrijke trend. Uit tijdsbudgetstudies weten we ook dat ouders veel meer tijd doorbrengen met hun kinderen dan vroeger - zelfs ouders die een baan hebben. Net omdat ze het druk hebben, vinden ze het fijn om hun vrije tijd samen door te brengen en uitstapjes te bedenken. Ouders blijven dus niet alleen dicht bij hun kinderen uit angst: ze vinden het gewoon leuk. De kinderen genieten er zelf ook van, trouwens. Het is dus een beetje dubbel. Ik gun kinderen absoluut meer vrijheid om zonder hun ouders onderweg te zijn, maar je mag niet blind blijven voor het andere: dat het voor hen

natuurlijk ook wel gezellig is om samen met hun ouders een ijsje te eten of naar de zoo te gaan. Het is een vorm van aandacht, zorg en liefde die ze krijgen.

Het maakt alleszins dat we niet puur op het ruimtelijke moeten werken, maar dat we ook rekening moeten houden met hoe gezinnen leven. Daarom biedt het gemengd gebruik van de ruimte heel wat mogelijkheden. In ons onderzoek zagen we bijvoorbeeld dat ouders na schooltijd vaak even blijven hangen. De kinderen kunnen spelen met hun vriendjes, zij praten bij met andere ouders. Als je dat schoolplein ook na de uren openhoudt voor de buurt, dan benut je dus een alledaagse plek om kinderen wat langer te laten spelen. Wij willen vooral af van het hele speelruimte-plannen: dat je elke paar honderd meter een speeldingetje moet hebben. We zien veel meer kansen in een gedifferentieerd gebruik van de ruimte, waar kinderen en volwassenen samen terecht kunnen. Revolutionair is dat zeker niet. Je zou zelfs kunnen zeggen dat onze voorstellen te weinig radicaal zijn. Maar net door kleinere, relatief eenvoudige ingrepen te suggereren, zet je toch dingen in beweging. We hebben intussen veel workshops over het onderwerp gegeven. Er komt een goeie respons op, ook van ontwerpers, die enthousiast zijn om hiermee aan de slag te gaan: dat opent mogelijkheden voor de toekomst.” ■

Column

De leidsters zijn geniaal

Door Peter Dekeyser

Het is volop zomervakantie en bloedheet in de stad. Ik zie een lacherig groepje tieners voorbij drentelen. Jeugdbeweging, zoveel is duidelijk, hun uniformen spreken boekdelen. Denk nu overigens niet dat ze er ook echt eenvormig uitzien. Ieder heeft zo zijn/haar eigen modificaties: ik zie met viltstift aangebrachte opschriften, eigenzinnige manieren om een rok of een hemd rond je lijf te draperen, grillig opgenaaide emblemen (soms op vreemde plekken aangebracht), hier of daar een verfvlek, accessoires in kapsels en aan polsen...

Sommige passanten lijken hen geen blik te gunnen. Bij anderen merk ik een veeleer strakke uitdrukking. Zoveel is duidelijk: een meerderheid vindt dit groepje tieners niet meteen sympathiek! Beschouwen ze hen als een stel onverantwoordelijke pubers die nog niet eens voor zichzelf kunnen zorgen? En die nu op kamp zijn, waar allerlei onverantwoorde dingen gebeuren...? Zoals een 12-jarige bier laten drinken? En waar ongevallen op de loer liggen door onbezonnenheid en onoplettendheid? Wie weet organiseren ze ook nog ruiltochten en nachtelijke droppings. Hygiëne en gezondheid stellen op zo'n kamp natuurlijk ook al niet veel voor. Bacteriën en virussen vieren feest in het eten, het water, de toiletten... Salmonella, de ziekte van Lyme, infecties aan de luchtwegen, het komt elk jaar voor op kamp.

Zouden ze dat soort dingen denken?

Enkele dagen later ligt er een prentbriefkaart op de mat aan de voordeur. De afbeelding is ondubbelzinnig een foto van kinderen op kamp, met het bijschrift 'Groeten uit Sippenaeken'. Ik draai de kaart om. Natuurlijk... van de nichtjes. Elk jaar sturen ze ons zo'n kaartje. Dit jaar zitten ze dus in Sippenaeken: dat ligt aan het drielandenpunt, zo zal ik even later achterhalen dankzij Google Maps. Ik ben benieuwd welk soort samenvatting van hun kampervaringen ze deze keer zullen geven. Of zien ze dit kaartje echt als een verplichting? In dat geval zou er niet méér staan dan 'zonnige groetjes van ...'. Ik lees, en er staat méér! Thema's zijn: het weer, het eten en de leidsters. Het komt erop neer dat het weer en het eten heerlijk zijn, en de leidsters geniaal. Van dat weer, dat wist ik, en van dat heerlijke eten was ik ook niet helemaal verrast. Je hebt nu eenmaal kookploegen die het écht in de vingers hebben. Maar dat laatste, daar bleven mijn gedachten wel bij hangen... Intrigerend toch.

"De leidster zijn geniaal!" Zou dat nu écht waar zijn? Dat net hun leidsters zo'n exceptionele kwaliteiten hebben, dat hun aanpak volmaakt te noemen is? Of misschien koppelen ze gewoon een dosis inspiratie aan jeugdig enthousiasme, en gooien ze daar een flinke scheut voeling met de leefwereld van de kinderen bovenop. Wellicht is dát net hun troef, want stel dat we die zogenaamd 'geniale leidsters' vervangen door een groep verantwoordelijke en vollerde volwassenen. Zouden kinderen die 'geniaal' noemen? Dan zouden die al echt uit-zon-der-lijk goed moeten zijn. Een leidster die zelf jongere is, die kan het nog wél. Zou het kunnen dat je jong moet zijn om geniaal te zijn in de ogen van kinderen? ■

Kinderen van de Nevelstad

Over de grijze zone tussen platteland en stad

Een groot deel van Vlaanderen is noch stad, noch platteland. Het is één grote 'nevelstad' met uitgestrekte verkavelingen, lintbebouwing en een confetti van gehuchten tussen stad en platteland. Hoe beleven kinderen en tieners dit? Hoe kan een gemeente een antwoord geven op hun noden en wensen? Een eerste tussenstand van ons onderzoek in dertien nevelstadgemeenten.

Door Wouter Vanderstede

Eén ding werd al snel duidelijk in het onderzoek (zie volgende pagina) dat we de voorbije jaren deden naar kinderen en jongeren in de nevelstad: het beeld van de stad roept weinig fraais op bij hen. 'Weinig groen', 'weinig rust', 'te veel auto's', 'te veel mensen'... In de nevelstad heb je die nadelen van de stad veel minder. Globaal genomen lijken de meeste bevroegde kinderen en jongeren dan ook behoorlijk tevreden over hun woonlocatie. Ze voelen zich veilig en geborgen in hun nevelstadgemeente, terwijl ze toch van de voordelen van de stad genieten.

... ALS DE STAD MAAR DICHT GENOEG IS

De voorwaarde is wel dat de stad dichtbij en vlot bereikbaar is met de fiets of (frequent) openbaar vervoer. Zeker naarmate kinderen ouder worden, trekt de stad aan: om te shoppen, om deel te nemen aan evenementen, om uit te gaan of gewoon rond te hangen als urban life style, ... Maar ook de stedelijke voorzieningen in de stadsrand zijn een belangrijke bestemming: het shoppingcenter langs de autosnelweg, de bowlingzaal of schaatsbaan langs de steenweg...

HOE GROOT IS DE DORPSLIEFDE?

Wie wat dieper graaft, merkt dat kinderen en tieners zich niet altijd echt verbonden voelen met hun dorp of gemeente. Die band is vooral functioneel: het is handig om er te wonen, maar ook niet meer dan dat. Van fierheid over hun gemeente of liefde voor het dorp is weinig te merken. Dat wordt soms pijnlijk duidelijk in hun antwoorden op de vraag: "Willen jullie later in jullie dorp blijven wonen?" Vooral in woonkernen die niet echt een centrum hebben en die de laatste decennia ongebreideld zijn uitgewaaierd, is het antwoord zeer voorwaardelijk: "Dat zal afhangen van het werk". In compacte dorpen daarentegen, met een stevig sociaal netwerk, zijn de dorpsliefde en emotionele gehechtheid beduidend groter.

JE BENT ACHTTIEN EN JE HEBT HEIMWEE

Kinderen en jongeren voelen ook dat het woonmodel van de nevelstad onder druk komt en zichzelf uitholt. Met lede ogen zien ze spannende groene plekjes verdwijnen door appartementen, ze zien het autoverkeer toenemen, de sociale contacten verbrossen... Zelfs jeugdwerkleiders van achttien kijken al met nostalgie terug op verdwenen de plekjes waar ze vroeger speelden. Bij een schepencollege reageerde men verschrikt toen we in onze presentatie duidelijk maakten dat de meerderheid van kinderen hun gemeente niet meer echt landelijk en groen vond.

foto: Carmen De Vos

EEN EIGEN TUIN IS NIET GENOEG

Een huis met private tuin volstaat niet om een kindvriendelijke omgeving te creëren. Kinderen missen er het sociaal contact:

“In je tuin kom je niemand tegen. In een park is het net leuk om ook andere mensen en kinderen tegen te komen.”

Bovendien zijn heel wat tuinen vandaag niet echt kindvriendelijk te noemen. Er zijn wel een grasveld en een schommel of trampoline, maar er valt weinig spannends te beleven. Kinderen en tieners mogen er soms niet veel in doen, zeggen ze.

“Ik speel niet zo in de tuin. In de tuin mag ik bijna niets doen van mijn ouders en de burens reclameren als ik bijvoorbeeld muziek opzet of babbel. In het dorp en in het park mag er meer dan thuis.”

Kinderen zoeken groene plekjes op, dicht bij huis, om er met buurtkinderen te spelen: “Ik ga naar een bos, dat 5 of 10 meter verder ligt van mijn huis. Zonder de straat over te steken geraak ik er. Daar maken we allerlei kampen.” Bij nieuwe verkavelingen verdwijnen die plekjes. Kinderen vrezen bovendien dat hun straat drukker zal worden en dat op straat spelen onmogelijk zal zijn:

“Nu hebben we een doodlopende straat, en spelen we veel op straat, maar als al die huizen er komen, zal dat niet meer gaan.”

UITDAGINGEN VOOR DE TOEKOMST

Elk van de dertien onderzochte gemeenten had zo’n eigen uitdagingen: in de ene woonkern ontbreken er centrumplekken, in een andere staat het groen onder druk, soms blijkt autonome mobiliteit een fundamenteel probleem, soms is de sociale samenhang wat zoek... De ‘groene rand’ of ‘nevelstad’ is dus niet automatisch een paradijs voor kinderen, en zeker ook niet voor tieners. Het vraagt inspanningen om hen daar een echte plek te geven, maar net door daar met hen over in gesprek te gaan, zet je ook de eerste stap naar concrete oplossingen. ■

OVER DIT ONDERZOEK

Tussen 2013 en 2015 ontwikkelde Kind & Samenleving, met de steun van de Vlaamse overheid, in totaal 13 inspraaktrajecten in ‘landelijke’ of ‘nevelstad’-gemeenten.

Zo’n traject omvatte een sociaal-ruimtelijk belevingsonderzoek bij kinderen en jongeren. Per woonkern zetten we een drietal inspraaksessies op. In totaal werkten we op die manier met 662 kinderen en jongeren tussen ca. 10 en 15 jaar. Ongeveer twee derde van de kinderen en tieners werd in schoolcontext bevestigd, het andere derde in jeugdwerkverband.

De begeleiding omvatte verder ook een beleidstraject, waarbij de conclusies en aanbevelingen van het belevingsonderzoek werden besproken met het gemeentebestuur, zodat zij er verder mee aan de slag kunnen. Met de algemene conclusies wil Kind & Samenleving een bijdrage leveren aan de debatten met betrekking tot stedelijke ontwikkeling op Vlaams niveau.

Dit najaar gaat het project verder met een nieuwe projectoproep, ditmaal voor een reeks inspraakprojecten in bovenlokale context voor 2017.

HOE ‘ZOT’ IS JOUW DORP?

Hoe zit het in jouw eigen (deel)gemeente? Hoe vinden kinderen en tieners het om te wonen buiten de stad? Met welke tools kom je dit te weten? Met welke acties kan je jouw dorp beter maken voor kinderen en tieners?

Met de gratis online publicatie ‘Hoe zot is mijn dorp?’ reiken we creatieve ideeën aan om zelf met kinderen en tieners in gesprek te gaan. Bovendien zetten we je op weg naar concrete acties op korte en lange termijn, zodat je echt dingen kunt veranderen.

“Een bos met een regenboogbrug”

IN MOL WORDT ER IN DE TOEKOMST GESPEELD OP WEG NAAR SCHOOL

In Mol dromen ze van een bos dat de kinderen op een veilige, speelse manier naar school leidt. Geweldig plan, waarin een inspraaksessie met Picto-Play nog meer pit, fantasie en avontuur bracht.

Door Kaat Schaubroeck, foto's: Saskia Sterck

De werkelijkheid: een verwaarloosd bos in Mol-Rauw, een te renoveren plein aan de ene kant, en aan de overkant een school waar veel kinderen met de auto naartoe worden gebracht. De droom: dat meer kinderen te voet of per fiets naar school kunnen komen. Hoe stem je droom en werkelijkheid op elkaar af? Saskia Sterck, van de jeugddienst in Mol, maakt deel uit van de kerngroep speelruimte, die verschillende keren per jaar samenkomt en waarin een paar diensten samenwerken: de groendienst, de technische dienst, de schepen van jeugd, de schepen van groen... Zij bedachten samen het plan om de straat van de school in Mol-Rauw verkeersvrij te maken. Kinderen die toch met de auto werden gebracht, zouden voortaan kunnen uitstappen aan het plein en zich door het bos een weg naar school banen.

De vraag die openbleef, was hoe ze dat bos ook echt aantrekkelijk konden maken voor kinderen. Saskia Sterck googelde, en ontdekte [Picto-Play](#) – een tool met icoontjes die Kind & Samenleving gratis ter beschikking stelt. Kinderen kunnen aan de hand van die icoontjes zelf het terrein van hun dromen bij elkaar puzzelen. Saskia voegde bovendien een paar foto's toe die ze van het internet (de website van [Springzaad](#)) haalde, zodat kinderen zich één en ander concreet konden voorstellen. Met dat materiaal organiseerde ze een inspraaksessie in de lagere school in Mol-Rauw.

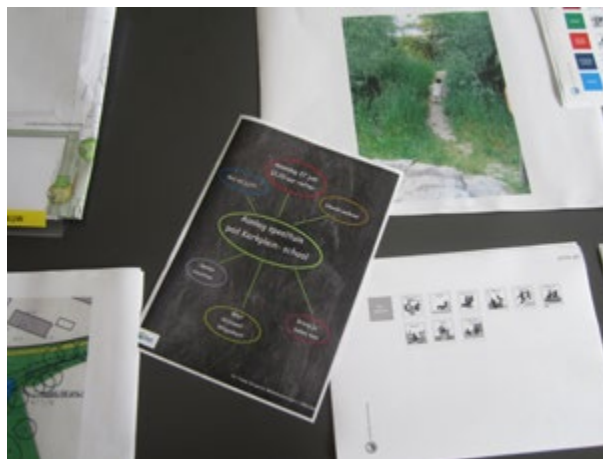

“Uit elke klas vanaf het derde leerjaar waren er twee kinderen afgevaardigd”, vertelt ze, “en die hadden vooraf ook al even gepolst bij hun klasgenootjes. Dankzij de icoontjes van Picto-Play kon ik hen prikkelen om na te denken over andere mogelijkheden dan speeltoestellen, en ook over de ondergrond, over de keuze voor schors bijvoorbeeld, terwijl je dat soort aspecten normaal gezien misschien aan de groendienst overlaat. Het viel meteen op dat ze droomden van avontuur. Ze wilden wilgenhutten, heuveltjes, klimbomen, hoog gras, een klauter- en touwenparcours... Dingen waar een beetje risico bij komt kijken, maar dat hoort voor hen ook echt bij het spelen. En de meisjes wilden ook graag een plekje om te chillen.”

DROMEN MET EEN BEPERKT BUDGET

Het voordeel van Picto-Play is dat je de verzameling icoontjes die je aanbiedt telkens weer kunt aanpassen. Afhankelijk van het budget of de mogelijkheden op het terrein kun je meer of minder mogelijkheden voorzien. Omdat het budget in Mol beperkt is tot 4000 euro, werden dure ingrepen vooraf gefilterd, om kinderen niet om de tuin te leiden met onhaalbare dromen, maar gelukkig biedt het bos zelf al wel heel wat kansen. “Er zijn oude bomen, grachten, niveauverschillen. We moeten nu in de eerste plaats bekijken wat we willen behouden en welke zones we vrijmaken voor de wensen van de kinderen. Bij die wensen zaten vaak wonderlijke of grappige dingen. Eén jongen, die misdienaar is, wilde graag een kappelletje. Een meisje droomde dan weer van een regenboogbrug, ‘een brugje over het water in de kleuren van de regenboog.’

Met de resultaten van Picto-Play kon ik de kerngroep speelruimte alleszins duidelijk maken waar de kinderen naartoe wilden met het bos. Er waren daarna nog wel wat vragen over veiligheid: uit klimbomen kun je vallen, in het hoge gras kunnen tekenen zitten... Het zijn de bezwaren waar ik vaak op bots, maar ik heb er vertrouwen in dat ik de ploeg hier wel warm voor kan maken. Hoe dan ook heb ik de kinderen vooraf duidelijk gemaakt dat dit een fase was om te dromen, en dat we niet alles zouden kunnen realiseren. Van een aantal zaken, zoals een crossparcours en een terreintje om te voetballen, staat nu al vast dat ze er ook komen.”

Er is nog geen einddatum voor het project, maar het budget is vrijgemaakt, en Saskia wil in september gaan samenzitten met een aantal scholen. “Misschien vinden de studenten van de Thomas More Hogeschool het fijn om mee een ontwerp te tekenen”, zegt ze. “En de leerlingen van de technische school hier zou ik graag betrekken bij de uitwerking van het project. Op die manier kunnen we meer doen met ons budget en ik denk dat het voor die jongeren ook wel fijn is dat ze hieraan kunnen meewerken. Hoe dan ook ben ik van plan om de kinderen op de hoogte te houden van onze concrete plannen. Dat vind ik belangrijk: het moet een mooie ervaring zijn voor hen. Dat ze mochten meedenken over een project, en dat de gemeente dan rekening hield met hun mening: zoiets draag je ook mee in je verdere leven.”

Nieuwe publicatie slaat bruggen

Het begrippenpaar 'beweegvriendelijke wijk' en 'breed sportcentrum' geeft het al aan: de sportmedewerker moet meer denken als ruimtelijk planner en de planner moet ook bewuster ontwerpen vanuit sport en beweging. Medegebruik is altijd wat geven en nemen. Als sportbeleidsmedewerker kan je ruimte vragen en mee vorm geven in verkavelingen. Maar daarbij krijg je meer krediet en geloofwaardigheid als je ook zélf ruimte 'vrij geeft' voor medegebruik binnen sportsites.

Dit is voor beide partijen meestal een zoektocht en een leerproces. In opdracht van ISB vzw en samen met het Expertisecentrum Buurtsport ontwikkelde Kind & Samenleving een nieuwe publicatie die mee bruggen wil slaan. Sport en ruimte in beweging is een praktisch handboek voor lokale sportverantwoordelijken en buurtsportcoördinatoren. Je vindt er tools, strategieën en concepten om in gesprek te gaan met planners en ontwerpers. Maar ook ruimtelijk planners, ontwerpers en jeugdconsulenten kunnen er inspiratie opdoen voor meer beweegvriendelijke wijken.

Meer info en het boek bestellen:

<http://www.politeia.be/nl-be/book/sport-en-ruimte-in-beweging/SPORTE642H.htm>

Met de steun van de Vlaamse overheid.

Sport is overal

Hoort sport altijd thuis op een sportterrein? Het lijkt logischer om de publieke ruimte te zien als één groot sport- en speelveld, waar jong en oud als vanzelf worden uitgedaagd om te bewegen. Dat vraagt dan wel een omslag in ons denken over ruimte.

Door Wouter Vanderstede

In Nederland promoot het Kenniscentrum Sport (het vroeger NISB) al een tijdje het idee van een 'beweegvriendelijke omgeving'. Heel wat Nederlandse gemeenten zetten projecten op om 'openbare ruimte te creëren die mensen uitdaagt om te sporten en te bewegen'. In Vlaanderen onderzocht de Universiteit Gent het verband tussen de kwaliteit van de woonomgeving en de mate van bewegen.

Het idee van de beweegvriendelijke wijk vindt hier maar met mondjesmaat ingang. Vanuit een brede visie op sport, waarin 'beweging' in al zijn vormen centraal staat, is het logisch om naar de publieke ruimte kijken als speelveld. Alleen: voor ontwerpers voelt het wat ongemakkelijk aan als er zich alweer een nieuwe sector ontwikkelt die vragen en eisen formuleert ten aanzien van de publieke ruimte.

SPORTEN ZONDER ERBIJ STIL TE STAAN

Voor wie sport heel breed benadert, kan dit echter geen onoverkomelijk probleem zijn. We hoeven niet overal zware infrastructuren als voetbalkooien en grote sportvelden met officiële afmetingen te voorzien. Dicht bij huis kunnen kleinere, polyvalente en goed integreerbare veldjes volstaan. Zij zien er nauwelijks uit als sportterreinen,

maar zijn wel zorgvuldig ingepland, zodat reële overlast voor de onmiddellijke burens wordt vermeden. We denken ook aan reliëf, groen en straatmeubilair die recreatief sporten en (speels) bewegen uitlokken: klim- en springstenen, fietscrossbergjes, losse materialen, klimbomen en draaipalen, uitdurende betonelementen... Sport en spel lopen dan in elkaar over. En door autoluwe wijken, goede fietsroutes en trage wegen worden bewoners vanzelf gestimuleerd om meer te bewegen. Meteen is ook het (auto)mobilitieitsprobleem van de baan. Voor een nieuw te ontwerpen wijk hoeft dit dus niet per se veel te kosten. Met een kwaliteitsvolle planning, een gerichte blik en enkele creatieve ideeën kom je al een heel eind.

Tijdelijke speel- en sportruimte in de wijk Luchtbal (Antwerpen). Met kleine ingrepen en een kwalitatief publieke ruimtebeleid kan je kinderen uitdagen tot meer bewegen in de woonomgeving.

Vrij toegankelijk en speels vormgegeven sportcentrum in Odense (Denemarken). Kinderen worden op allerlei manieren uitgedaagd om speels te bewegen. Tegelijk blijft de uitoefening van de officiële atletiekdisciplines mogelijk.

HET BREDE SPORTCENTRUM

Soms vergt het wel een bocht in het denken en in de beleidspraktijk. Het sportcentrum kan bijvoorbeeld in essentie als een publieke ruimte worden beschouwd. Sportclubs kunnen dan wel voorrang genieten voor het gebruik van bepaalde zones, maar terreinen worden eerder uitzonderlijk afgesloten op permanente basis. Op die manier is veel meer medegebruik en dubbel gebruik mogelijk, waardoor je eigenlijk extra ruimte creëert.

Om die omslag te maken is het noodzakelijk om de uitbouw van het sportcentrum planmatiger te bekijken en als volwaardige publieke ruimte te ontwikkelen. Zeker in de Vlaamse context van uitwaaiierende 'verkavelingsgemeenten' kan het sportcentrum een échte centrale ontmoetingsplek worden van een gemeenschap. Als knooppunt in het fietsnetwerk of als centrum in het vrijetijdsbeleid zal het mensen ook sneller naar de sportclub leiden, want ze komen er vanzelf in de buurt. ■

Stedelijk complex Daverlo (Assebroek, Brugge): een combinatie van een sporthal met polyvalente zaal, repetitieruimtes, cafetaria, speelterrein, trapvelden, skate, openbare bibliotheek, administratief punt... De blauwe lijnen geven de vrij toegankelijke fietsverbindingen weer.

Foto: © Tim Verhofstadt

Speelverleden

De plekken waar we ooit speelden, de tuigen waaruit we tuimelden, de schommels die ons lieten vliegen. Hoe ouder we worden, hoe groter de kans dat ze alweer verdwenen zijn. Er is iets nieuws gekomen, ook speeltuigen kennen hun modes, en als de kinderen zich uit de voeten maken, neemt de natuur de zaak wel over. Alleen op het internet slingert ons speelverleden nog rond: flarden zijn het uit de jaren waarin de mooiste dingen voor altijd leken. Ach, was ik nog maar één keer zeven in de zweefmolen van Dadizele. ■

COLOFON

Iets gelezen dat u heeft geraakt? Mail naar info@k-s.be!

Uw ideeën (complimenten, kritische bedenkingen) inspireren ons voor volgende e-zines.

Kind & ruimte wordt 3x per jaar digitaal verspreid.

Gratis abonneren kan op www.k-s.be.

Contactgegevens

info@k-s.be

Nijverheidsstraat 10, 1000 Brussel

02 894 74 63

Verantwoordelijke uitgever

An Piessens

Werkten mee aan dit nummer:

Peter Dekeyser, Wouter Vanderstede, Marlies Marreel, Francis Vaningelgem, Kaat Schaubroeck (coördinatie).

Overname van artikels uit Kind & Ruimte is geen probleem, mits expliciete bronvermelding.

Foto's, filmpjes en andere grafische elementen worden door het auteursrecht

beschermd. Wil u ze reproduceren, dan moet u

hiervoor de uitdrukkelijke schriftelijke

toestemming hebben van Kind & Samenleving.